

Utlåtande 2013:108 RVII (Dnr 326-686/2012)

Utökad valfrihet inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning enligt LSS - korttidstillsyn för skolungdom över 12 år

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Valfrihet införs inom korttidstillsyn för skolungdom över 12 år från och med 1 januari 2014.
2. Föreslagen ersättningsmodell och ersättningsnivåer, enligt stadsledningskontorets förslag, fastställs att gälla för korttidstillsyn fr.o.m. den 1 januari 2014.
3. Socialnämnden ska utarbeta anvisningar för hur resursmätningar ska genomföras och anvisningar för den enskildes val.
4. Socialnämnden får i uppdrag att komplettera resursmätningarna så att de även omfattar personer med autism och Aspergers syndrom.
5. Socialnämnden får i uppdrag att upphandla korttidstillsyn enligt LOV.
6. Tidpunkt för beviljandet av korttidstillsyn synkroniseras med skollagens bestämmelse som innebär att beslut om korttidstillsyn kan fattas först efter vårterminen det år då eleven fyller 13 år.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Kommunfullmäktige fattade den 26 maj 2008 beslut om införande av valfrihetssystem inom omsorgen enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och socialtjänstlagen (SoL) om personer med

funktionsnedsättning. Insatser där valfrihet infördes var korttidsvistelse utanför det egna hemmet i form av korttidshem LSS, bostad med särskild service för barn och ungdom samt vuxna enligt LSS samt daglig verksamhet enligt LSS. Beslut om valfrihet för flera insatsformer inom socialpsykiatri fattades i samma ärende. Föreliggande ärende utgör stadsledningskontorets förslag till valfrihetssystem inom en LSS-insats för personer med funktionsnedsättning, korttidstillsyn för skolungdom över 12 år, i Stockholms stad och ett förslag på tillhörande ersättningssystem.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret och remitterats till socialnämnden, utbildningsnämnden, samtliga stadsdelsnämnder, kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor, Föreningen för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning (FUB) Stockholm, Riksförbundet för rörelsehindrade barn- och ungdomar (RBU) Stockholm, Synskadades riksförbund (SRF) i Stockholms stad, Delaktighet, Handlingskraft, Rörelsefrihet (DHR) Stockholmsavdelningen samt Handikappföreningarnas Samarbetsorgan (HSO) i Stockholms län för yttrande. Socialnämnden, utbildningsnämnden och samtliga stadsdelsnämnder är de som har svarat på remissen.

Socialnämnden anser att LSS-insatsen korttidstillsyn för skolungdom över 12 år lämpar sig väl för stadens valfrihetssystem och att en upphandling enligt lagen om valfrihetssystem (LOV), där ersättningarna är lika för alla aktörer, främjar kvalitetsutveckling och den enskildes möjligheter att göra ett eget val.

Utbildningsnämnden anser att för att inga luckor i barnets fritidsverksamhet ska uppstå behöver tidpunkt för beviljandet av korttidstillsyn synkroniseras med skollagens bestämmelse, det vill säga att beslut om korttidstillsyn kan fattas först efter vårterminen det år då eleven fyller 13 år.

Bromma stadsdelsnämnd anser att ett införande av valfrihet inom korttidstillsyn är bra då det blir tydligt vad den enskilde kan välja mellan och vad verksamheten ska uppfylla för krav enligt LOV- avtalet. Det blir även en tydligare ersättning till utföraren då ersättningssystemet utgår från fyra nivåer samt en del- eller heltidsersättning utifrån den faktiska vistelsetiden.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anser att för att det inte ska finnas utrymme för utförare att välja att ställa sig utanför LOV och på så sätt få en högre ersättning bör det inte finnas möjlighet att teckna egna avtal utanför LOV. Detta då det skulle kunna innebära att höga kostnader för dessa insatser kan uppstå. Genom införandet av valfrihetssystem förbättras förutsättningar

för att säkra kvaliteten för brukarna och förenkla för medborgarna att bli behandlade lika oavsett vilka stadsdelar de bor i.

Farsta stadsdelsnämnd anser att det är positivt att även införa valfrihet inom området korttidsstillsyn för skolungdom över 12 år med funktionsnedsättning. Även införandet av en ersättningsmodell är välkommet då det för närvarande inte finns någon reglering av detta, vilket inte är tillfredsställande.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd anser att det är av stor vikt att ungdomar med neuropsykiatrisk problematik, t.ex. autismliknande tillstånd, finns med som en behovsgrupp i LOV-upphandlingen och att upphandlingen riktas även till utförare som är specialiserade på neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anser att det är positivt att valfrihet införs för insatsen korttidsstillsyn för skolungdom över 12 år enligt LSS. Det är idag drygt 30 barn/ungdomar som har insatsen korttidsstillsyn fördelat på ca 15 olika utförare. Det behövs ett enhetligt system för bedömning av den enskildes behov kopplat till ersättning i olika nivåer till utförare.

Kungsholmens stadsdelsnämnd anser att förslaget om ett nytt ersättningssystem innebär att ersättning ges utefter hel- eller deltid vilket ger nämnden större utrymme att betala för den faktiska tiden som barnet/ungdomen vistas på korttidsstillsynsverksamhet. Stadsdelsnämnden ser därför positivt på förslaget om ett enhetligt och tydligt ersättningssystem till utförarna oavsett regiform.

Norrmalms stadsdelsnämnd anser att förslaget om att införa en ersättningsmodell som innebär att ersättningen till samtliga utförare är densamma oavsett om verksamheten bedrivs i egen regi eller av privata utförare, är välkommet. Att förhandla med privata utförare om ersättning är i de flesta fall mycket tidskrävande och den föreslagna modellen kommer därför att frigöra en del resurser.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd anser att förslaget till ett valfrihetssystem för en LSS-insats inom omsorg om personer med funktionsnedsättning – korttidsstillsyn för skolungdom över 12 år (KTT) är väl genomtänkt och ställer sig i allt väsentligt positiv till förslaget.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd anser att resurstilldelningen borde vara schablon för äldre elever på samma sätt som annan pengfinansiering. Det är önskvärt att de förändringar som krävs i stadens verksamhetssystem är klara vid införandet.

Skärholmens stadsdelsnämnd anser att förslaget är bra och ställer sig bakom det.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd anser att det är bra att det i det föreslagna valfrihetssystemet förtydligas krav på korttidstillsynsverksamhetens öppettider och andra kvalitetskrav.

Södermalms stadsdelsnämnd anser att det är viktigt att staden utarbetar en bra och lättillgänglig information. Kunskap om de olika valmöjligheterna är en förutsättning för att enskilda ska kunna göra kloka och välgrundade val.

Älvsjö stadsdelsnämnd anser att det i dagsläget görs direktupphandlingar av respektive stadsdelsnämnd, vilket har fått till följd att avtalens form och nämndernas avtalsuppföljning har varierat i kvalitet. En LOV-upphandling skulle därför underlätta. Utöver att kostnaderna regleras i upphandlingen så skulle det innebära att staden kan få ett samlat grepp om avtalsuppföljningar och därmed också möjlighet att på ett bättre sätt kunna säkra kvaliteten för den enskilde brukaren.

Östermalms stadsdelsnämnd anser att skolor med KTT-verksamhet utanför stadsgränsen där barn från Stockholms stad går också bör ingå i valfrihetssystemet, just med tanke på den tredje resan. Det är inte enbart en kostnadsfråga utan också en kvalitetsfråga för det enskilda barnet som annars kan riskera att bli sittande i bilköer under lång tid.

Mina synpunkter

Nu tar vi ytterligare ett steg för att utöka valfriheten i Stockholms stad - inom korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år. Det är viktigt att skolungdomar med funktionsnedsättning som är i behov av korttidstillsyn utanför skoltid erbjuds bra verksamheter som håller hög kvalitet. För ungdomarna är det viktigt att verksamheten är en trygg plats med meningsfull sysselsättning. Ett införande av valfrihetssystem innebär att det blir tydligt för utförarna vad som förväntas genom att staden på ett enhetligt sätt kan ställa krav på utförare och därmed också skapa bättre förutsättningar för uppföljning av verksamheterna. Det medför också att det blir tydligare för ungdomen och dennes föräldrar vad de kan förvänta sig av verksamheten. Medarbetarna på korttidstillsynen bör ha goda kunskaper om vad olika funktionsnedsättningar innebär. Hänsyn ska tas till de särskilda behov som finns hos ungdomar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Den enskildes behov av omvårdnad, tillsyn och aktiviteter ska tydligt framgå i en beställning till utföraren som i sin tur ska beskriva hur detta ska tillgodoses i en genomförandeplan. Ett införande av valfrihet inom korttidstillsyn innebär att fler skolungdomar med funktionsnedsättning kan få en trygg tillvaro utanför skoltid men också större möjligheter att välja mellan olika utförare. Tidpunkt för beviljandet av korttidstillsyn ska synkroniseras

med skollagens bestämmelse, vilket innebär att beslut om korttidstillsyn kan fattas först efter vårterminen det år då eleven fyller 13 år.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Kriterier för behovsgruppering.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård, Roger Mogert och (båda S) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. Att återremittera ärendet för ytterligare beredning
2. Att därutöver anför följande.

I och med de förändringar som föreslås så genomförs en i det närmaste fullständig omorganisation av verksamheten jämfört med nuvarande organisation. Sådana förändringar brukar föregås av gedigna konsekvens- och riskanalyser. Detta saknar vi i detta fall varför vi menar att ärendet bör återremitteras.

Kvalitetskrav på verksamheten ska tydliggöras innan beslut fattas om lämpligheten av att använda sig av LOV i denna verksamhet. Centrala krav som meddelarskydd och kollektivavtalsliknande villkor bör ställas upp som krav i upphandlingsförfrågan och det bör framgå av kommunfullmäktiges beslut.

Flera förvaltningar varnar för ökade kostnader till följd av detta förslag. Staden bör därför som en del av beslutsunderlaget redovisa beräknade ekonomiska konsekvenser för olika förvaltningar.

I den mån kommunstyrelsen inte beslutar i enlighet med detta förslag avser vi inte delta i beslutet och kommer att i kommunfullmäktige begära en återremiss för att få en sådan analys.

Reservation anfördes av borgarrådet Daniel Helldén (MP) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. Redan i förfrågningsunderlaget ska det tydligt framgå när och hur uppföljning av de upphandlade verksamheterna ska ske
2. Därutöver anför följande

Att verka för valfrihet och lika förutsättningar runt om i staden genom att upphandla korttidstillsynen enligt LOV verkar rimligt. Då är ersättningarna lika för alla

aktörer, vilket kan främja kvalitet och ge ökade valmöjligheter. LSS är en viktig rättighetslagstiftning, och enligt FN:s barnkonvention har barn rätt att bli lyssnade på när det gäller hur verksamheterna ska utformas.

Utförare inom den idéburna sektorn, som återinvesterar eventuella vinster i verksamheterna, ska främjas.

Däremot är skrivningarna i tjänsteutlåtandet om uppföljning av beslutad insats inte tillräckliga. Redan i förfrågningsunderlaget ska det tydligt framgå när och hur uppföljning

ska ske, och det är viktigt att tillräckliga resurser avsätts för detta. Erfarenheterna visar att uppföljningen av upphandlade verksamheter behöver regleras mycket tydligare om det ska kunna garanteras att utförarna alltid levererar vad som avtalats.

En ersättning som motsvarar hemtjänstersättningen förefaller vara för låg, med hänsyn taget till de behov unga har av både en trygg och stimulerande fritid. Förändringen får inte innebära en besparing på de ungas bekostnad och en utökad arbetsbörda för både förvaltning och utförare i form av dokumentation.

Egenregianbud ska alltid uppmuntras och konkretiseras när verksamhet som drivs i kommunal regi ska konkurrensutsättas, både för att få bästa möjliga kvalitet till lägsta kostnad, men också för att invånarna i stadsdelen ska ha valfriheten att kunna välja bland en mångfald av utförare.

Det är bra att ersättningssystemet formaliseras, de skillnader som har funnits mellan stadsdelsförvaltningarna och privata kontra kommunala verksamheter har inte varit hållbar.

Det finns dock en risk för merkostnader genom det nya systemet för vissa stadsdelsförvaltningar, hur tänker staden kompensera för detta? Budgeten kring omsorgen för funktionsnedsatta är överlag i staden redan påfrestad i detta läge. En diskussion och revidering av ett system som inte fungerar till fullo är ändå positivt.

I förfrågningsunderlaget ska också tas in villkor om att ILO:s grundläggande konventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet ska följas. Staden ska verka för seriöst företagande, god arbetsmiljö och rimliga anställningsvillkor genom att ställa krav i upphandlingen. Avtalen ska säkra att personalen försäkras och att arbetsgivaren betalar in pensioner för de anställda. Kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande villkor ska vara ett krav.

Samma yttrandefrihet eller meddelarfrihet i fråga om arbetet ska gälla för personalen

i de upphandlade verksamheterna som för offentliganställda. Stadens antidiskrimineringsklausul är otillräcklig eftersom den inte gäller för underleverantörer och inte anger vite som sanktionsmöjlighet. Dessutom kan den tillämpas först när det finns en

lagakraftvunnen dom, vilket är sällsynt eftersom mål om diskriminering brukar leda till förlikning.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Valfrihet införs inom korttidstillsyn för skolungdom över 12 år från och med 1 januari 2014.
2. Föreslagen ersättningsmodell och ersättningsnivåer, enligt stadsledningskontorets förslag, fastställs att gälla för korttidstillsyn fr.o.m. den 1 januari 2014.
3. Socialnämnden ska utarbeta anvisningar för hur resursmätningar ska genomföras och anvisningar för den enskildes val.
4. Socialnämnden får i uppdrag att komplettera resursmätningarna så att de även omfattar personer med autism och Aspergers syndrom.
5. Socialnämnden får i uppdrag att upphandla korttidstillsyn enligt LOV.
6. Tidpunkt för beviljandet av korttidstillsyn synkroniseras med skollagens bestämmelse som innebär att beslut om korttidstillsyn kan fattas först efter vårterminen det år då eleven fyller 13 år.

Stockholm den 4 september 2013

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Anna König Jerlmyr

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Roger Mogert och Maria Östberg Svanelind (alla S) med hänvisning till reservationen av (S) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Åsa Jernberg och Stefan Nilsson (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Karin Rågsjö (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Förslaget avslås eftersom det bygger på en kommersialisering av välfärden som inte garanterar att de unga får en korttidstillsyn där kvaliteten går före vinstsyftet.
2. Korttidstillsynen utvecklas kvalitativt enligt förslagen nedan.

Alla skolungdomar som beviljas korttidstillsyn ska få meningsfulla fritidsaktiviteter och mötas av personal med social och pedagogisk kompetens samt god kunskap om funktionsnedsättningar. Självfallet gäller det även unga med autism och Aspergers syndrom. Det måste finnas kvalitativt bra korttidstillsyn i närheten av skolungdomarnas hem i alla stadsdelar, eftersom de flesta sannolikt väljer verksamhet utan längre restider. Samtidigt ska det finnas en rättighet att välja korttidstillsyn i hela staden för de som så vill. Informationen från biståndshandläggarna måste vara tydlig på denna punkt.

Den föreslagna så kallade valfrihetsmodellen har däremot sådana brister att vi i stort vill avslå. Vi kan inte se något som styrker att kvaliteten skulle öka i och med införandet av LOV för korttidstillsyn. Modellen ger istället företagen fri etableringsrätt när vissa krav är uppfyllda. För att välfärden ska finnas där den bäst behövs och inte där den ger mest vinst ska staden besluta var skattefinansierad verksamhet ska bedrivas, inte företagen.

För att staden även ska kunna erbjuda icke- offentliga utförare som vill utveckla bra verksamhet utan vinstsyfte kan staden handla upp ramavtal enligt LOU, där det ställs krav på bland annat kollektivavtal och likvärdig meddelarfrihet som i kommunen. Samtidigt kan en enhetlig ersättning införas, som är likvärdig för alla utförare. Med en välfärd utan vinstsyfte skulle vi slippa företag som tar överpriser och gör stora vinster på mänskliga behov. Verksamhet i stadens regi ska fortsätta drivas i egen regi. Konkurrensutsättningen ska upphöra. När avtal går ut ska driften återgå i stadens regi. Offentligt driven verksamhet har fördelen att alltid ha kollektivavtal. Fel och brister går snabbare och lättare att åtgärda än i privat drift. Stadens och allmänhetens insyn är överlägsen i offentlig verksamhet.

Valfrihet har marknadsförts som reformen som ger brukarna mycket att säga till. I praktiken har det många gånger inte betytt mer än att få köa till önskad verksamhet. Valfriheten ger inte tryggheten att välja kommunal utförare. Parollerna har kamouflerat syftet att skapa en marknad för vinstdrivande företag. Följderna av brister i regelverk och uppföljning har brukarna fått ta. Avskräckande exempel är vårdskandalerna inom Carema och Attendo.

Långsiktigt riskerar vi att få ett A- och B-lag om vinstsyftet får fortsätta att styra. Högutbildade har lättare att hitta de bästa utförarna. Kundval och rutavdrag ger ekonomiska incitament för höginkomsttagare att välja privat utförare. Det saknas forskningsstöd för att konkurrensutsättning av välfärden ger bättre kvalitet. Vi kan inte

ha ett valfrihetssystem som förutsätter att sköra grupper får nöja sig med att ”rösta med fötterna” om kvaliteten brister.

ÄRENDET

Stadsledningskontorets föreslår i detta ärende att ett valfrihetssystem för en LSS insats inom omsorg om personer med funktionsnedsättning – korttidstillsyn för skolutgång över 12 år (KTT) - införs i Stockholm stad. Drygt 300 elever har idag korttidstillsyn. Verksamheten erbjuds av knappt 60 utförare. Av dessa är 25 privat utförare där s.k. enskilt avtal tecknats. I ärendet föreslås ett enhetligt ersättningssystem i fyra nivåer till samtliga utförare, oavsett regiform, med möjlighet till särskild redovisning för barn/ungdomar som bedöms ha behov utöver vad nivåerna ersätter. Stadsledningskontoret föreslår vidare att socialnämnden får i uppdrag att upphandla korttidstillsyn enligt lagen om valfrihet (LOV).

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 25 april 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret föreslår att ett valfrihetssystem införs för insatsen biståndsbedömd korttidstillsyn till skolutgång över 12 år inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning fr.o.m. 2014-01-01. Inför detta datum beräknas bl.a. LOV – upphandlingar, anvisningar kring resursmätningar samt eventuella förändringar i verksamhetssystem vara klara.

Valfriheten ska innebära att barn/ungdomar över 12 år, som sökt och fått ett biståndsbeslut på att de är berättigade till korttidstillsyn, ska kunna göra ett eget val av vilken korttidstillsynsverksamhet han eller hon vill delta i (efter val av skola). Valet ska göras bland utförare som finns med i valfrihetssystemet och som kan tillhandahålla den insats som den enskilde är i behov av, någon begränsning till en viss stadsdel ska inte ske. Vid önskemål ska det gå att byta korttidstillsyn. Valet av korttidstillsynsverksamhet ska inte begränsas av vilken skola eleven valt.

Om den enskilde inte vill eller kan göra ett eget val är kommunen skyldig att ta fram ett ickevalsalternativ. Stadsledningskontoret föreslår att närmast lediga plats till den skola eleven går i utgör ickevalsalternativet.

Vidare föreslås att upptagningsområdet för en LOV upphandling är densamma som för skola, d.v.s. begränsas till verksamheter inom Stockholms kommun för grundskola och Stockholms län för gymnasieskola.

Förslag på ersättning för korttidstillsyn

Stadsledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige beslutar införa en ersättningsmodell med tillhörande ”peng” för korttidstillsyn som bedrivs i fritidshemsliknande former. Förslaget innebär inte någon förändring av nuvarande resursfördelningssystem till stadsdelsnämnderna för korttidstillsyn.

Stadsdelsnämnderna kommer att erhålla medel utifrån dagens resursfördelningssystem och betalar sedan den av kommunfullmäktige beslutade ersättningen till respektive utförare. Förslaget i sig ska inte vara kostnadsdrivande.

Stadsledningskontoret föreslår att bedömningen av ersättningsnivån för korttidstillsyn använder samma kriterier som för särskolan/fritidshem. Det innebär att den av utbildningsnämnden bedömda nivån, avseende funktionsnedsättning, ”följer med” när eleven börjar på korttidstillsyn. Bedömning vid eventuella förändringar av ersättningsnivå görs därefter av respektive stadsdelsnämnd.

Ersättningsnivåer

Stadsledningskontoret föreslår en ersättning enligt följande till samtliga utförare oavsett regiform:

- en fast heltidsersättning/år i 4 nivåer (eleven deltar 15 timmar eller mer/vecka under skoltid samt efter behov på lov).
- en fast deltid ersättning/år i 4 nivåer (eleven deltar mindre än 15 timmar per vecka under skoltid samt efter behov på lov).
- möjlighet att ersätta utifrån s.k. särskild redovisning när kostnaden bedöms ligga utanför högsta ersättningsnivån.

Ersättningen ska täcka allt utom resor.

Att införa en ersättning på hel- och deltid ger större utrymme för stadsdelsnämnderna att betala för den faktiska tiden som barnen/ungdomarna vistas på en korttidstillsyns verksamhet. Ersättningen utgår för ett helt läsår inklusive sommarlov (1 juli- 30 juni), vilket medför att utföraren får utrymme att bättre kunna planera sin verksamhet utifrån personal och aktiviteter samt upprätthålla en god kvalitet.

Regler kring ersättning

Påbörjad insats

Ersättning utgår från det datum eleven ska börja enligt beslut. Om eleven aldrig påbörjar insatsen gäller reglerna kring uppsägningstid.

Uppsägningstid

Om en elev slutar mitt under pågående beslut:

Max 30 dagars ersättning från uppsägningsdatum till att platsen tillsätts av annan elev. Platsen måste skriftligen sägas upp av beställaren.

Verksamheten har en skyldighet att skyndsamt meddela beställaren om att platsen sagts upp av eleven/föräldrarna, senast inom tre arbetsdagar. Om beställaren inte meddelats om att platsen sagts upp kan verksamheten bli återbetalningsskyldig av ev. felaktigt utbetald ersättning.

Uppehåll av insats

Om eleven är frånvarande under en längre period, för t ex en planerad resa eller en sjukhusvistelse, utgår ersättning för beslutad period. Om det är osäkert om eleven kommer att påbörja insatsen igen får individuella bedömningar göras kring eventuell uppsägning av plats. Utföraren är skyldig att meddela beställaren om längre frånvaro (mer än 7 dagar).

Ingen beläggningssgaranti

I ett valfrihetssystem kan stadsdelsnämnden inte garantera en viss beläggning eftersom det är brukarens eget val som styr. Detta kan innebära att en verksamhet får stå med tomma platser. Genom att ha samma ersättning för alla utförare och som täcker alla kostnader ges samma förutsättningar oavsett regiform. Inget utrymme lämnas då för diskussioner kring vad ersättningen ska täcka.

Det är upp till varje stadsdelsnämnd att skapa likvärdiga förutsättningar för utförare oavsett regiform.

”Pengen”

kommunalt driven verksamhet

Nivå	Heltid	Deltid
1	86 517	64 888
2	138 428	103 821
3	207 642	155 732
4	311 464	233 598

Momskompensation

Utöver detta föreslås en momskompensation till privata utförare för att täcka kommunala utförarens möjlighet till momsavdrag avseende hyra, varor och tjänster. Momskompensationen föreslås bli 2,2 % och motsvarar en uppskattning av de verkliga kostnader som kommunala verksamheter kan göra momsavdrag för. Denna momskompensation medför att ersättningen till privata utförare blir:

privat driven verksamhet

Nivå	Heltid	Deltid
1	88 420	66 316
2	141 473	106 105
3	212 210	159 158
4	318 316	238 737

Resor

Stadsdelsnämnden fortsätter att ansvara för eventuella kostnader för den s.k. tredje resan, d.v.s. resan från korttidstillsynen till hemmet. Skolan ansvarar för eventuella kostnader för resor mellan hemmet och till skolan samt från skolan till korttidstillsynen.

Öppettider

Förslaget innebär att korttidstillsyn ska erbjudas minst mellan 06.30 och 18.30 varje vardag året runt, såväl under terminer som under lov. För att korttidstillsyn ska kunna erbjudas under hela sommarlovet ska det vara möjligt att kunna lösa detta i samarbete mellan flera verksamheter under en del av sommaren.

Konsekvensbeskrivning för verksamheterna

Idag varierar ersättningen till utförarna stort avseende korttidstillsyn. Det här

förslaget innebär att alla utförare får samma ersättning, bland annat för att skapa likvärdiga förutsättningar för barn/ungdomar som har behov av insatsen, men också för att skapa lika förutsättningar för alla utförare. Förslaget innebär också att barn/ungdomar och deras familjer på ett tydligare sätt fritt ska kunna välja verksamhet. Det är den enskildes behov av stöd men främst utförarens resursåtgång för att ge detta stöd som styr ersättningen. Konsekvensen av detta blir att det för vissa utförare blir en höjning och för vissa en sänkning av ersättningen jämfört med idag. Detta kan medföra en anpassningsperiod för några verksamheter till de nya nivåerna. Det kan också medföra att vissa privata utförare väljer att inte ingå i valfrihetssystemet vid en upphandling.

Ingen av utförarna har någon beläggningsgaranti utan varje utförare måste sträva efter att ha en kvalitet som gör att de blir valda.

Ersättningen som stadsledningskontoret föreslår är högre än den ersättning som kommunfullmäktige idag betalar ut för särskolefritids för elever under 12 år. Genom att föreslå en högre ersättning ges förutsättningar för korttidstillsynsverksamheter att erbjuda ett individuellt stöd till elever med funktionsnedsättning. Dessa elever kan ha behov av en verksamhet som ser till deras högre ålder och särskilda behov av gemenskap med elever i samma åldersgrupp. Dessutom finns utrymme att erbjuda korttidstillsyn från 06.30-18.30 varje vardag. Det ger också utrymme till en högre utbildningsnivå och fortbildning i t ex olika funktionsnedsättningar. Korttidstillsyn är en LSS insats och ska erbjudas utifrån behov av tillsyn och för att kunna erbjuda den enskilde eleven den stimulans som han eller hon är i behov av.

Konsekvenser för stadsdelsnämnderna

Den ersättningsmodell som stadsledningskontoret föreslår är kostnadsneutral d.v.s. modellen bygger på att det är samma kostnad totalt för staden som idag. Om flera privata verksamheter väljer att inte gå med i valfrihetssystemet kan det innebära ökade kostnader för enskilda stadsdelsnämnder och för staden totalt. Även kostnader för den s.k. tredje resan kan komma att öka om föräldrar väljer korttidstillsynsverksamheter som ligger långt från skolan. Erfarenheter från valfrihet inom t ex dagverksamhet visar att resekostnaderna inte ökar utan att valet av verksamhet oftast görs till en verksamhet i närheten av bostaden. Tiden efter skoltid är oftast förhållandevis kort, (i medel fyra timmar per dag på korttidstillsyn), vilket troligtvis gör att det inte är aktuellt, i de allra flesta fallen, att låta elever resa flera timmar per dag för att ta sig till en korttidstillsynsverksamhet.

Jämför service

En viktig aspekt i ett valfrihetssystem är möjligheten att kunna jämföra verksamheter och arbetssätt inom staden för att kunna välja. Mallar för "Jämför service" behöver tas fram för att korttidstillsynsverksamheter ska kunna presenteras på stadens hemsida. Även brukarundersökningar behöver genomföras för att underlätta val av korttidstillsyn.

Övrigt

Vissa förändringar kan krävas i stadens verksamhetssystem för att klara ovanstående förslag. Innan dessa förändringar genomförts kan det komma att medföra

administrativt merarbete för stadsdelsnämnderna under en övergångsperiod. Förändringar som kan behöva genomföras i verksamhetssystemet är bland annat möjligheten att hantera ersättningsnivåerna samt försäljning och köp av platser mellan stadsdelsnämnder.

Stadsledningskontoret föreslår att socialnämnden får i uppdrag att ta fram rutiner/anvisningar kring resursmätningar, till exempel när mätningar ska genomföras och hur samt att instrumenten för bedömning även kan omfatta personer med Aspergers syndrom och autism. Vidare föreslår stadsledningskontoret att socialnämnden även får i uppdrag att ta fram rutiner/anvisningar kring den enskildes val, till exempel hur fördelningen av lediga platser ska ske.

Vidare avser stadsledningskontoret att fortsätta arbetet med införandet av valfrihet inom korttidstillsyn genom information och utbildning.

Stadsledningskontoret föreslår också att upphandling enligt lagen om valfrihet (LOV) ska ske inom verksamhetsområdet av socialnämnden.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till socialnämnden, utbildningsnämnden, samtliga stadsdelsnämnder, kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor, Föreningen för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning (FUB) Stockholm, Riksförbundet för rörelsehindrade barn- och ungdomar (RBU) Stockholm, Synskadades riksförbund (SRF) i Stockholms stad, Delaktighet, Handlingskraft, Rörelsefrihet (DHR) Stockholmsavdelningen samt Handikappföreningarnas Samarbetsorgan (HSO) i Stockholms län för yttrande.

Socialnämnden och samtliga stadsdelsnämnder är de enda som inkommit med yttranden.

Innehållsförteckning

Sid

Socialnämnden	
Utbildningsnämnden	
Bromma stadsdelsnämnd	
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd	
Farsta stadsdelsnämnd	
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd	
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	
Kungsholmens stadsdelsnämnd	
Norrmalms stadsdelsnämnd	
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd	
Skarpnäcks stadsdelsnämnd	
Skärholmens stadsdelsnämnd	

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd
Södermalms stadsdelsnämnd
Älvsjö stadsdelsnämnd
Östermalms stadsdelsnämnd

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 december 2012 följande.

1. Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Socialnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Roger Mogert m.fl. (S) och ledamoten Inger Stark (V), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av ledamoten Stefan Nilsson m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 19 november 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens uppfattning är att LSS-insatsen korttidstillsyn för skolungdom över 12 år lämpar sig väl för stadens valfrihetssystem och att en upphandling enligt LOV, där ersättningarna är lika för alla aktörer, främjar kvalitetsutveckling och den enskildes möjligheter att göra ett eget val.

Det har framkommit, såväl från utförare som från föräldrar, att personalens utbildningsnivå är av stor betydelse och att den som är chef för korttidstillsynen ska vara närvarande i verksamheten. Förvaltningen instämmer och menar att både utbildningskrav och förutsättningarna för chefen i verksamheten ska klargöras i det förfrågningsunderlag som kommer att ligga till grund för upphandling av insatsen korttidstillsyn.

I ärendet föreslås att korttidstillsyn ska kunna ges alla vardagar, inklusive sommarlov och andra lov. Vidare föreslås att korttidstillsyn ska vara tillgänglig för den enskilde mellan kl. 06.30 – 18.30 vilket är samma förhållande som för ordinarie skolbarnsomsorg. Om behov föreligger ska korttidstillsyn även beviljas på annan tid. Det svarar upp mot de behov som framkommit i utredningen och förvaltningen bedömer att tillgängligheten till korttidstillsyn därmed blir mycket god.

Av ärendet framgår att insatsen korttidstillsyn till sitt innehåll ska kunna erbjuda samma verksamhet som ett fritidshem för elever under 13 år. I stadens riktlinjer för korttidstillsyn står att korttidstillsyn ska utformas med utrymme för flexibla lösningar

och utgå från den enskildes behov. Det fastslås också att en meningsfull sysselsättning ska kunna erbjudas. Förvaltningen vill framhålla vikten av att den enskildes behov av omvårdnad, tillsyn och aktiviteter tydligt ska framgå i beställningen till utföraren som i sin tur, i en genomförandeplan, ska beskriva hur detta ska tillgodoses. Förvaltningen vill därtill framhålla betydelsen av uppföljning av beslutad insats.

Det har hittills inte funnits något tydligt eller enhetligt ersättningssystem för korttidstillsyn på samma sätt som för t ex fritidshem för särskolebarn. Stadsdelsnämnderna betalar dels enligt utbildningsnämndens nivåsystem för särskolebarn i fritidshem för barn upp till 12 år och dels genom individuella avtal mellan utförare och stadsdelsnämnd. Kostnadsbilden har tenderat att bli mycket varierad och det finns en uttalad önskan från stadsdelsnämnderna att ersättningen, men också kvalitetskraven, ska tydliggöras och likställas oavsett regiform.

Förvaltningen ansluter sig till stadsledningskontorets förslag att korttidstillsyn upphandlas enligt LOV och att ersättningarna är lika för alla utförare. Utförarna får då samma förutsättningar oavsett om de företräder egen regi, enskild verksamhet eller entreprenadverksamhet. Detta främjar kvalitetsutveckling och den enskildes valmöjligheter.

Stadsledningskontoret föreslår ett ersättningssystem i fyra nivåer uppdelade i heltids- respektive deltidserättning. Det ska dessutom finnas en möjlighet att ersätta utifrån s.k. särskild redovisning när kostnaderna bedöms ligga över den fjärde nivån. Förvaltningen instämmer i att uppdelningen i hel- och deltid ger större utrymme för stadsdelsnämnderna att betala för den faktiska tiden den enskilde beviljats korttidstillsyn. I ärendet föreslås också att ersättningen ska utgå för helt läsår vilket ger utföraren utrymme att planera sin verksamhet på ett bättre sätt utifrån personalplanering, aktiviteter och kvalitetsaspekter. Förvaltningen instämmer.

Stadsledningskontoret förslår att bedömningen av ersättningsnivån för korttidstillsyn använder samma kriterier som för särskolan/fritidshem vilket innebär att den av utbildningsnämnden bedömda nivån, ”följer med” när eleven börjar på korttidstillsyn. Bedömningen vid eventuella förändringar av ersättningsnivån görs därefter av respektive stadsdelsnämnd. Hur dessa bedömningar eller resursmätningar ska genomföras uppdras åt socialnämnden att utreda och utarbeta anvisningar för.

Förvaltningen vill framhålla vikten av att det i anvisningarna eftersträvas likställighet i bedömningarna och att resultatet av resursmätningarna följs och utvärderas.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 mars 2013 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Marina Gunnmo Grönros (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Jan Valeskog m.fl. (S), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Per Olsson m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 22 februari 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Läsåret 2012/2013 bedrivs korttidstillsyn för skolungdom över 12 år enligt LSS vid 22 av de kommunala skolorna i staden. Antalet barn/ungdomar som deltar är cirka 220.

I stadsledningskontoret förslag sägs att beslut om korttidstillsyn fattas från och med det att ungdomen börjar i årskurs 7. Beslut kan också fattas under sommaren efter avslutad årskurs 6, i de fall den enskilde begär det. Enligt skollagen, 14 kap. 7 §, ska *”fritidshem erbjudas till och med vårterminen det år då eleven fyller 13 år”*. Det är alltså elevens ålder och inte årskursen som avgör när fritidshem inte längre erbjuds. För att inga luckor i barnets fritidsverksamhet ska uppstå behöver, enligt förvaltningens uppfattning, tidpunkt för beviljandet av korttidstillsyn synkroniseras med skollagens bestämmelse, det vill säga att beslut om korttidstillsyn kan fattas först efter vårterminen det år då eleven fyller 13 år.

Stadsledningskontoret föreslår att ”bedömningen av ersättningsnivån för korttidstillsyn använder samma kriterier som för särskolan/fritidshem”. Det innebär att den inom utbildningsnämnden bedömda nivån (behovsgruppen) ”följer med” när eleven börjar i korttidstillsynsverksamhet. Bedömning av eventuella förändringar av ersättningsnivå görs därefter av respektive stadsdelsnämnd. Hur dessa bedömningar eller resursmätningar ska genomföras uppdras åt socialnämnden att utreda och utarbeta anvisningar för, enligt förslaget. Vad detta kommer att innebära för de aktuella skolornas kommande ersättningar för korttidstillsynsverksamhet framgår inte. Enligt förvaltningens mening behöver det redan nu förtydligas vad det konkret innebär att respektive stadsdelsnämnd bedömer eventuella förändringar i ersättningsnivåer; hur länge följer den tidigare nivån/behovsgruppen med, i vilka sammanhang bedöms förändringarna etc.

Enligt stadsledningskontoret är den föreslagna ersättningen för ”heltidselev” i korttidstillsyn högre än den ersättning som kommunfullmäktige beslutat om för elever i grundsärskola och som går i fritidshemsverksamhet, enligt stadsledningskontoret. Detta stämmer för nivå/ behovsgrupp 3 och 4. För nivå/behovsgrupp 1 och 2 är ersättningen klart lägre enligt förvaltningens uppfattning.

I förslaget bedöms att 60 % av barn/ungdomar har korttidstillsyn på heltid och resten på deltid (mindre än 15 timmar per vecka). Stadsledningskontoret föreslår olika ersättning för hel- respektive deltid. På grund av den korta remisstiden har inte någon konsekvensanalys av den föreslagna ersättningsmodellen för skolorna kunnat genomföras. En översiktlig beräkning har gjorts utifrån följande antaganden:

- Stadsledningskontorets bedömning att 60 % av barnen/ungdomarna har

korttidstillsyn på heltid och resten på deltid stämmer.

- Skolorna följer grundskoleavdelningens rekommendation om ersättningsnivå i sina överenskommelser med stadsdelsförvaltningarna (det vill säga motsvarande den peng och tillägsschablon eleven haft i den tidigare fritidshemsverksamheten).

Denna beräkning visar att grundskolornas/grundsärskolornas intäkter minskar med cirka 900 000 kronor per år. Någon motsvarande beräkning för gymnasie-/gymnasiesärskolor har inte gjorts men sannolikt minskar intäkterna även för dem på motsvarande sätt.

Insatser enligt bland annat LSS kräver särskild dokumentation utifrån dokumentationsbestämmelserna i LSS. Krav på dokumentation när det gäller korttidstillsyn är genomförandeplan och fortlöpande journalanteckningar. Skolan har hittills - när stadsdelsförvaltningarna efterfrågat detta - översänt den dokumentation som skolan normalt är skyldig att upprätta, till exempel IUP (individuell utvecklingsplan). Redan nu har stadsdelsförvaltningarnas krav på att skolorna ska inrapportera genomförandeplan och journalanteckningar ökat och tydliggörs nu ytterligare i och med förslaget om LOV-upphandling (lagen om valfrihet). Skolornas administration ökar därmed.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 13 december 2012 att godkänna förvaltningens svar på remissen och överlämna det till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av Cecilia Obermüller m fl. (MP) och Anders Löwdin m fl. (S), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Lillemor Samuelsson (V), *bilaga 1*.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 november 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att ett införande av valfrihet inom korttidstillsyn är bra då det blir tydligt vad den enskilde kan välja mellan och vad verksamheten ska uppfylla för krav enligt LOV- avtalet.

Det blir även en tydligare ersättning till utföraren då ersättningssystemet utgår från fyra nivåer samt en del- eller heltidsersättning utifrån den faktiska vistelsetiden.

Förvaltningen anser slutligen att det är viktigt att det finns personal som har utbildning för att kunna möta olika behov. Det är även viktigt att korttidstillsyn som är

integrerad i en fritidsverksamhet för elever upp till och med årskurs 6, kan erbjuda en verksamhet anpassad till en äldre målgrupp.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 7 januari 2013 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Rosa Lundmark (V), ledamoten Magnus Dannqvist m fl. (S), *bilaga 1*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 december 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är i stort sett positiv till förslaget då det är angeläget att alla utförare deltar i valfrihetssystemet. Men förvaltningen anser att för att det inte ska finnas utrymme för utförare att välja att ställa sig utanför LOV och på så sätt få en högre ersättning bör det inte finnas möjlighet att teckna egna avtal utanför LOV. Detta då det skulle kunna innebära att höga kostnader för dessa insatser kan uppstå. Genom införandet av valfrihetssystem förbättras förutsättningar för att säkra kvaliteten för brukarna och förenkla för medborgarna att bli behandlade lika oavsett vilka stadsdelar de bor i.

Förvaltningen anser att det är bra att samma ersättning utgår till alla utförare utifrån nivåer. Det förslagna ersättningssystemet medför dock att Enskede-Årsta-Vantör får ökade kostnader motsvarande ca 700 tkr jämfört med de redan idag höga kostnader som stadsdelen har för insatsen korttidstillsyn. Dessutom kan kostnaderna ytterligare öka för resor beroende på var eleven/föräldrarna väljer att korttidstillsynen ska tillgodoses.

Enskede-Årsta-Vantör är den stadsdelsnämnd som får högre kostnader genom detta förslag och som rapporterade underskott inom omsorgen om funktionsnedsatta år 2011. Trots ett aktivt arbete med att komma till rätta med detta under 2012 kvarstår ett underskott inom denna verksamhet. Förvaltningen ser att de ökade kostnaderna som detta förslag innebär, ytterligare försvårar möjlighet till budgetbalans inom verksamhetsområdet och anser att kompensation för detta är nödvändig.

Vidare anser förvaltningen att det är mycket viktigt att de förändringar som krävs i stadens verksamhetssystem ska vara klara, att information och eventuell utbildning ska genomföras innan valfriheten inom korttidstillsynen genomförs. Detta för att undvika oklarheter och administrativt merarbete för stadsdelsnämnderna.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 december 2012 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Gunnar Sandell m.fl. (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Laura Roselli (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Mariana Moreira Duarte m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 november 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på förslaget att även införa valfrihet inom området korttidsstillsyn för skolgång över 12 år med funktionsnedsättning. Även införandet av en ersättningsmodell är välkommet då det för närvarande inte finns någon reglering av detta, vilket inte är tillfredsställande.

Det är också bra att det föreslås att privata anordnare av korttidsstillsyn ska ha Socialstyrelsens tillstånd för att få utföra tjänsten. Socialstyrelsen borde även ta fram vilka särskilda krav på utbildning som bör gälla för de som arbetar inom korttidsstillsyn. Sådana krav finns inte idag. Det är en viktig kvalitetsfråga.

Förvaltningen anser att utföraren ska skicka faktura varje månad i stället för som idag halvårsvis. Månatliga fakturor ger en striktare uppföljning av kostnaderna som blir lättare att följa och ha kontroll över.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 13 december 2012 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och översända det som svar på remissen till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av Eva Fagerhem m.fl. (S) och Carita Stenbacka Tenezakis (V), *bilaga 1*.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 22 november 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är i huvudsak mycket positiv till det förslag som lämnas från SLK, men vill kommentera några av punkterna i förslaget.

Ersättning

SLK föreslår att en ersättning ska ges i fyra olika nivåer beroende på vilka behov som den unge har och i hur stor omfattning som eleven deltar i korttidsverksamheten. Om kostnaden för insatsen bedöms ligga utanför den högsta ersättningsnivån ska ersättning kunna ges utifrån så kallad särskild redovisning. Ersättningen ska utgå för ett helt läsår inklusive sommarlov. Stadsdelsnämnderna ska även i fortsättningen ansvara för kostnaderna för resor från korttidshemmet till hemmet.

Kostnaderna för korttidstillsyn varierar idag mycket beroende inte bara på den unges behov utan också på vilka överenskommelser som kunnat träffas med enskilda utförare. Förvaltningen ser därför mycket positivt på att kostnaderna för korttidsverksamheten regleras på det sätt som föreslås, dvs. enhetligt och utifrån den unges närvaro i verksamheten. Den risk som kan finnas i sammanhanget är att inte alla utförare som nu används väljer att gå med i valfrihetssystemet, vilket kan leda till att den unge kan behöva byta utförare om inte rimliga villkor kan förhandlas fram med utföraren. En annan risk som kan uppstå i ett valfrihetssystem är att socialtjänsten får ökade kostnader för resor om föräldrarna väljer en utförare som ligger långt från den unges skola, t.ex. för att föräldrarna bedömer en speciell utförare som lämpligare än andra utifrån de särskilda behov som barnet har.

Öppettider m.m.

SLK föreslår att öppettiderna för korttidstillsynen ska vara minst mellan kl. 06.30-18.30 varje vardag året runt, både under skolterminer och under lov.

Förvaltningen är mycket positiv även till att öppettiderna regleras så att det blir klart vad föräldrarna kan förvänta sig av korttidsverksamheten. Vad gäller krav på verksamheten lämnar inte SLK något förslag, men förvaltningen utgår från att förfrågningsunderlagen för LOV-upphandlingarna kommer att tas fram i samverkan med stadsdelsnämnderna och med utgångspunkt från vad som sägs i SLK:s tjänsteutlåtande om utbildning för personal och innehåll i verksamheten.

Övrigt

I sitt tjänsteutlåtande skriver SLK att resursmätningarna ska omfatta även ungdomar med autism och Aspergers syndrom, men i de bifogade kriterierna för behovsgruppering nämns endast elever med olika grader av utvecklingsstörning samt elever med "extraordinärt komplicerade svårigheter".

Förvaltningen vill understryka vikten av att ungdomar med neuropsykiatrisk problematik, t.ex. autismliknande tillstånd, finns med som en behovsgrupp i LOV-upphandlingen och att upphandlingen riktas även till utförare som är specialiserade på neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 11 december 2012 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen från kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Leif Larsson (V), *bilaga 1*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 22 november 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till att valfrihet införs för insatsen korttidstillsyn för skolungdom över 12 år enligt LSS. Det är idag drygt 30 barn/ungdomar som har insatsen korttidstillsyn fördelat på ca 15 olika utförare. Det behövs ett enhetligt system för bedömning av den enskildes behov kopplat till ersättning i olika nivåer till utförare. Det behövs också en gemensam grund och krav på verksamhetens innehåll, dokumentation, kunskap hos personal mm. En upphandling enligt LOV innebär att staden på ett enhetligt sätt kan ställa krav på utförare och därmed också skapa bättre förutsättningar för uppföljning av verksamheterna. Det medför också att det blir tydligare för barnet/ ungdomen och dennes föräldrar att välja verksamhet och vad de kan förvänta sig av verksamheten.

Ärendet tar upp alla väsentliga delar när det gäller korttidstillsyn och förvaltningen har inget att tillägga utöver vad som framkommit ärendet.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 december 2012 att överlämna tjänsteutlåtandet som sitt svar på remissen till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av Reijo Kittilä (V) och Catarina Agrell m.fl. (S), *bilaga 1*.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 november 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till Stadsledningskontorets förslag om ett valfrihetssystem med tillhörande förslag om nytt ersättningssystem för insatsen biståndsbedömd korttidstillsyn för skolungdom över 12 år inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Idag varierar såväl kostnaderna som kvalitén

mellan de olika utförarna. Kostnaderna varierar för respektive elev dels på grund av den enskildes behov men även på grund av enskilda avtal med privata utförare. Kraven på tjänsten är inte specificerad utifrån samma kriterier vilket gör att kvalitén varierar mellan olika utförare.

Förslaget om nytt ersättningssystemet innebär att ersättning ges utefter hel- eller deltid vilket ger förvaltningen större utrymme att betala för den faktiska tiden som barnet/ungdomen vistas på korttidstillsynsverksamhet. Förvaltningen ser därför positivt på förslaget om ett enhetligt och tydligt ersättningssystem till utförarna oavsett regiform.

Förvaltningen ser positivt på att kontroll på utförd tid även genererar ett tydligare ansvar på utförarna för deras ansvar att återkoppla kring eventuella förändringar i omfattningen av tiden på korttidstillsynen. Förslaget tydliggör även att insatsen är en biståndsbedömd LSS insats samt beställarens ansvar för uppföljning och kraven på utföraren att upprätta en genomförandeplan. Förslaget tydliggör även båda parternas ansvar till löpande dialog. Idag är återkopplingen bristfällig och förvaltningen ser att förslaget klargör skyldigheterna mellan beställaren och utföraren.

Förvaltningen ser ett behov av att förtydliga vilket personalstöd de olika ersättningsnivåerna ska generera. Det framgår inte tydligt idag t.ex. då barnet/ungdomen har behov av dubbelbemanning vid vissa aktiviteter. Förvaltningen ser ett behov av att tydliggöra vilket personalstöd som genereras utifrån de olika ersättningsnivåerna och i vilka fall särskild bedömning ska göras.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning skulle med den ersättning som stadsledningskontoret föreslår få en högre kostnad än vad förvaltningen hade 2011. Den ökade kostanden beräknas till ca 140 000 kr/år. Denna beräkning är förutsatt att alla privata korttidstillsynsverksamheter väljer att gå med i valfrihetssystemet.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 13 december 2012 att besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av ledamoten Hans Enroth (V), *bilaga 1*.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 november 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till förslaget om att insatsen korttidstillsyn ska omfattas av valfrihetssystemet. Förvaltningen anser däremot inte att upptagningsområdet för den föreslagna LOV- upphandling ska begränsas till att omfatta verksamheter inom Stockholms stad när det gäller grundskolan eftersom detta medför att vissa verksamheter med speciell pedagogik eller som riktar sig till ungdomar med speciella

behov inte kan komma i fråga. Förvaltningen föreslår därför att upptagningsområdet utvidgas till att omfatta hela Stockholms län.

Förvaltningen välkomnar förslaget om att införa en ersättningsmodell som innebär att ersättningen till samtliga utförare är densamma oavsett om verksamheten bedrivs i egen regi eller av privata utförare. Att förhandla med privata utförare om ersättning är i de flesta fall mycket tidskrävande och den föreslagna modellen kommer därför att frigöra en del resurser.

Införandet av valfrihet och ett enhetligt ersättningssystem kan bli ytterligare ett incitament för utförarna att utveckla verksamheten och erbjuda en hög kvalitet för att kunna konkurrera med andra utförare.

Som förvaltningen ser det är det angeläget att snarast genomföra de föreslagna förändringarna, om möjligt redan vid halvårsskiftet 2013.

Som framgår av förslaget finns det risk för att vissa privata utförare inte kommer att ingå LOV- avtal med staden, vilket kan innebära att kostnaden för insatsen korttids-tillsyn i enskilda fall kan bli mycket hög.

Förvaltningen vill framhålla vikten av en kontinuerlig uppföljning av verksamheten och de konsekvenser den föreslagna ersättningsmodellen får för både enskilda stadsdelsnämnders kostnader och för stadens totala kostnader för insatsen.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 12 december 2012 att låta tjänsteutlåtandet utgöra svar på remissen.

Reservation anfördes av ledamot Anki Erdmann (V), *bilaga 1*.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 november 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen anser att förslaget till ett valfrihetssystem för en LSS insats inom omsorg om personer med funktionsnedsättning – korttids-tillsyn för skolungdom över 12 år (KTT) är väl genomtänkt och ställer sig i allt väsentligt positiv till förslaget.

Av förslaget framgår det att korttids-tillsyn ska kunna beviljas mellan kl. 06.30-18.30 vilket är samma förhållande som för ordinarie barnomsorg. Om behov föreligger ska det även kunna beviljas på annan tid. Förvaltningen önskar ett förtydligande av hur det sistnämnda ska administreras.

Förvaltningen ställer sig positiv till att bedömning av ersättningsnivån för korttids-tillsyn använder samma kriterier som för särskola/fritidshem, vilket innebär att den av utbildningsnämnden bedömda nivån, avseende funktionsnedsättning ”följer med” när eleven börjar på korttids-tillsyn. Förvaltningen önskar ett förtydligande av hur bedömningen ska ske i händelse av ett förändrat behov hos brukaren.

Utöver vad som ovan redovisas har förvaltningen inte något att erinra mot förslaget till ett valfrihetssystem för korttidstillsyn för skolungdom över 12 år.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 december 2012 att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 22 november 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret har gjort en noggrann genomlysning av olika aspekter på korttidstillsyn i dess nuvarande form. Stadsledningskontoret har undersökt hur stor omfattningen är, kostnader, behov av tillsyn på lov, vilka lokalkostnader nuvarande aktörer har och hur verksamheten är organiserad, t ex integrerad i annan verksamhet.

Förvaltningen är positiv till förslaget och vill särskilt lyfta fram några punkter. Det är bra att tillsynen delas upp i hel- och deltid samt att enhetliga öppettider införs. Det är även positivt med förslaget om särskild redovisning för behov utöver ersättningsnivåer. Ett enhetligt ersättningssystem till alla utförare oavsett regiform blir en förbättring. Med det föreslagna ersättningssystemet betalar förvaltningen för faktiskt utförd tid. Idag betalar förvaltningen för heltid för alla elever. Det är bra att socialnämnden tar fram rutiner kring resursmätningar samt hur lediga platser ska fördelas.

En övrig synpunkt är att upp till 13 år får utbildningsförvaltningen schablonersättning för eleverna i fritidshem. Förvaltningen anser att resurstilldelningen borde vara schablon för äldre elever på samma sätt som annan pengfinansiering. Det är önskvärt att de förändringar som krävs i stadens verksamhetssystem är klara vid införandet. Förvaltningen bedömer att det finns viss risk för ökade transportkostnader. Stadsledningskontoret har gjort en noggrann genomlysning av olika aspekter på korttidstillsyn i dess nuvarande form. Stadsledningskontoret har undersökt hur stor omfattningen är, kostnader, behov av tillsyn på lov, vilka lokalkostnader nuvarande aktörer har och hur verksamheten är organiserad, t ex integrerad i annan verksamhet.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 13 december 2012 att godkänna förvaltningens förslag till beslut.

Reservation anfördes av Rudy Espinoza. (V), bilaga 1.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 november 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltning ställer sig bakom stadsledningskontorets beslut och föreslår därmed stadsdelsnämnden att godkänna remissvaret.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 januari 2013 att lämna svar på remissen i enlighet med tjänsteutlåtandet.

Reservation anfördes av vice ordföranden Ornina Younan m.fl. (S) och Jonas Ljungstedt (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Ann-Katrin Åslund m.fl. (FP) och Ole-Jörgen Persson m.fl. (M), *bilaga 1*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 30 oktober 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsnämnden ser positivt på stadsledningskontorets utredning och förslag att införa valfrihetssystem inom insatsen korttidstillsyn till skolungdom över 12 år inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

I och med införandet av valfrihetssystem kan skolungdom med funktionsnedsättning och deras föräldrar få större möjlighet att välja korttidstillsyn som bättre passar till deras specifika behov.

Valfrihetssystemet ger enhetligt ersättningssystem för samtliga korttidstillsynsverksamheter som väljer att ingå i systemet vilket i sin tur kan förenklar förvaltningens administration.

Det är bra att i det föreslagna valfrihetssystemet förtydligas krav på korttidstillsynsverksamhetens öppettider och andra kvalitetskrav.

Stadsdelsnämnden hoppas på att i stadsledningskontorets kommande rutiner/anvisningar för hantering av KTT förtydligas ytterligare hur och när nivåändringarna kan göras samt vem som har tolkningsföreträde i bedömning av nivåerna. Vidare anser förvaltningen att det är viktigt att förtydliga ersättningsnivåerna för elever med Aspergers eller autism då dessa personer ofta klarar ADL men har stora behov inom social interaktion, planering, struktur m.m.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 13 december 2012 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Gunnar Ågren (V), *bilaga 1*.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 november 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är i huvudsak positiv till stadsledningskontorets förslag till valfrihetssystem för insatsen korttidstillsyn för skolungdom över 12 år.

Förvaltningens uppfattning är att förslaget verkar vara väl genomarbetat. Det är dock svårt att bedöma vad förslaget om ersättningssystem kommer att innebära ekonomiskt jämfört med dagens läge. Förvaltningen är tveksam till att ersättningen till korttidstillsynsverksamhet föreslås vara högre än ersättningen för särskolefritids för elever under 12 år. Positivt är att införa ersättning på hel- och deltid vilket medför att stadsdelsnämnderna betalar för den faktiska tiden som ungdomen är i korttidstillsynen.

Slutligen vill förvaltningen framhålla vikten av att staden utarbetar en bra och lättillgänglig information. Kunskap om de olika valmöjligheterna är en förutsättning för att enskilda ska kunna göra kloka och välgrundade val.

Förvaltningen föreslår att detta tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 7 februari 2013 att överlämna detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 22 januari 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslaget att staden gör en LOV-upphandling av korttidstillsyn för barn och skolungdomar över 12 år.

I dagsläget görs direktupphandlingar av respektive stadsdelsnämnd, vilket har fått till följd att avtalens form och nämndernas avtalsuppföljning har varierat i kvalitet.

En LOV-upphandling skulle därför underlätta. Utöver att kostnaderna regleras i upphandlingen så skulle det innebära att staden kan få ett samlat grepp om avtalsuppföljningar och därmed också möjlighet att på ett bättre sätt kunna säkra

kvaliteten för den enskilde brukaren.

I stadsledningskontorets tjänsteutlåtande berörs kvalitetsaspekten, men förvaltningen vill betona vikten av att konkreta kvalitetskrav ställs och att dessa är uppföljningsbara. Ett kvalitetskrav kan exempelvis gälla personalens utbildning och kompetens om olika funktionsnedsättningar.

Avslutningsvis ställer sig förvaltningen positiv till att ett enhetligt ersättningssystem tas fram med fyra nivåer som ska gälla för samtliga utförare. Förvaltningen vill dock uppmärksamma att det vid bedömningen av nivåerna även ska beaktas ifall barnet/ungdomen i fråga har LASS-ersättning (Lagen om Personlig Assistans), det vill säga personlig assistans beviljad av Försäkringskassan, då detta påverkar det faktiska stödbehovet under korttidstillsynen.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 7 februari 2013 att godkänna och överlämna detta tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av ledamoten Berit Bornecrantz Dias (V), *bilaga 1*.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 januari 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har tagit del av remissen som i sin helhet tillstyrks, specifikt förslaget om att införa deltid, vilket har varit en önskan länge hos förvaltningen.

Förvaltningen vill dock påtala att det finns en risk att förslaget kan bli kostnadsdrivande i de fall vårdnadshavare väljer KTT som medför taxiresor. Utredaren har hämtat erfarenheter från daglig verksamhet som enligt utredaren visat att resekostnaderna inte ökar med valfrihet. Förvaltningens erfarenhet är emellertid att valet av verksamhet oftast görs till en daglig verksamhet som medför behov av taxiresa, där även konstruktionen av upphandlingen av taxiresor i staden har medfört ökade kostnader. I dagens läge när valfrihet inte råder för KTT är förvaltningens uppfattning att vårdnadshavare i viss utsträckning skulle välja KTT vars geografiska läge innebär att det uppstår behov av taxiresa. I de fall barnet är tillförsäkrat goda levnadsvillkor på befintlig KTT kan förvaltningen idag avslå en ansökan om KTT där resbehov uppstår. Något som inte kommer att vara möjligt inom valfrihetssystemet.

Staden måste, för att säkerställa kvalitet och minimera behovet av taxiresor, följa upp att skolor som bedriver KTT och som väljer att ingå i valfriheten bedriver en verksamhet som tillgodoser goda levnadsvillkor för barnen som deltar i KTT-verksamheten på respektive skola.

Förvaltningen menar också att skolor med KTT-verksamhet utanför stadsgränsen

där barn från Stockholms stad går också bör ingå i valfrihetssystemet, just med tanke på den tredje resan. Det är inte enbart en kostnadsfråga utan också en kvalitetsfråga för det enskilda barnet som annars kan riskera att bli sittande i bilköer under lång tid. Dessutom bör även miljöaspekten vägas in. Förvaltningen vill understryka risken för kostnadsutvecklingen och föreslår därför att valfrihetssystemet för KTT följs upp noggrant.

RESERVATIONER M.M.

Socialnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Roger Mogert m.fl. (S) och ledamoten Inger Stark (V) enligt följande.

1. Socialnämnden återremitterar ärendet.
2. Därutöver anför nämnden följande.

Nu föreslås att LSS-insatsen ”Korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år” ingå i Stockholms valfrihetssystem från och 2014. Det innebär att verksamheten med korttidstillsyn ska upphandlas enligt LOV. I och med de förändringar som föreslås så genomförs en i det närmste fullständig omorganisering av verksamheten som den är idag. Sådana omorganiseringar brukar föregås av gedigna konsekvensanalyser och genomgångar av varför en omorganisering genomförs. Detta saknar vi i detta fall och därför menar vi att ärendet bör återremitteras.

Reservation anfördes av ledamoten Stefan Nilsson m.fl. (MP) enligt följande.

1. Socialnämnden beslutar att delvis följa förvaltningens förslag till beslut.
2. Socialnämnden tillägger följande.

Att verka för valfrihet och lika förutsättningar runt om i staden genom att upphandla korttidstillsynen enligt LOV verkar rimligt. Då är ersättningarna lika för alla aktörer, vilket kan främja kvalitet och ge ökade valmöjligheter. LSS är en viktig rättighetslagstiftning, och enligt FN:s barnkonvention har barn rätt att bli lyssnade på när det gäller hur verksamheterna ska utformas.

Däremot är skrivningarna i tjänsteutlåtandet om uppföljning av beslutad insats inte tillräckliga. Redan i förfrågningsunderlaget ska det tydligt framgå när och hur uppföljning ska ske, och det är viktigt att tillräckliga resurser avsätts för detta. Erfarenheterna visar att uppföljningen av upphandlade verksamheter behöver regleras mycket tydligare om det ska kunna garanteras att utförarna alltid levererar vad som avtalats.

I förfrågningsunderlaget ska också tas in villkor om att ILO:s grundläggande konventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet ska följas. Staden ska verka för seriöst företagande, god arbetsmiljö och rimliga anställningsvillkor genom att ställa krav i upphandlingen. Avtalen ska säkra att personalen försäkras och att arbetsgivaren betalar in pensioner för de anställda. Kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande villkor ska vara ett krav.

Samma yttrandefrihet eller meddelarfrihet i fråga om arbetet ska gälla för personalen i de upphandlade verksamheterna som för offentliganställda. Stadens antidiskrimineringsklausul är otillräcklig eftersom den inte gäller för underleverantörer och inte anger vite som sanktionsmöjlighet. Dessutom kan den tillämpas först när det finns en lagakraftvunnen dom, vilket är sällsynt eftersom mål om diskriminering brukar leda till förlikning.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Marina Gunnmo Grönros (V) enligt följande.

att nämnden beslutar delvis enligt förvaltningens förslag.

att därutöver vill vi framföra följande.

Vi ställer oss undrande till behovet av LOV inom denna verksamhet. Sannolikheten att barn/ungdomar och föräldrar vill välja korttidstillsyn på en annan plats än i anslutning till den skola där barnet/ungdomen går bedömer vi som liten. Närhet och möjligheten att ha samma korttidstillsyn som skolungdomens vänner är förmodligen det som barnet/ungdomen och föräldrarna anser är viktigt, oavsett utförare. Föräldrar och nuvarande utförare nämner flera krav på kvalitet som verksamheten bör uppfylla såsom behovet av en närvarande chef, personalens kompetens samt vikten av att verksamheten har ett meningsfullt innehåll. Dessa kvalitetskrav är oerhört viktiga att verksamheten kan uppfylla. Med anledning av detta är det anmärkningsvärt att det inte finns något i ärendet som tyder på att kvaliteten skulle öka i och med införandet av LOV för korttidstillsyn.

Förvaltningen nämner två konsekvenser som direkt negativa med detta förslag vilka är en ökning av den administrativa bördan ökar för skolorna samt att grund- och grundsärskolan får minskade intäkter omfattande 900 000 kr. Utöver att LOV för korttidstillsyn inte verkar erbjuda förbättringar för medborgarna som brukar den eller för kvaliteten inom verksamheten så finns dessa två direkta negativa konsekvenser för eleverna/ungdomarna.

Särskilt uttalande gjordes av Jan Valeskog m.fl. (S) enligt följande.

Nu föreslås ytterligare en grupp ingå i stadens verksamhet enligt LOV. Vi noterar utbildningsförvaltningens oro över att förslaget kommer att innebära att grundskolans/särskolans intäkter minskar med 900 000 per år. Detta samtidigt som vi kan se att skolans nuvarande pengsystem lider av att påsen är för liten. Vidare är det värt att notera att på äldresidan så har borgarråd Joakim Larsson vid ett flertal tillfällen öppnat upp för att se över systemet med olika nivåer i peng.

Särskilt uttalande gjordes av Per Olsson m.fl. (MP) enligt följande.

Vi ställer oss bakom förvaltningens kloka synpunkter gällande detta ärende, men vill lägga till följande:

Det viktigaste för unga med funktionsnedsättningar, som har svårt att klara sig på egen hand efter skoltid, och deras föräldrar, är kanske inte att kunna välja utförare utan att de ska kunna känna sig trygga med den omsorg som erbjuds och att de samtidigt får den stimulans de behöver. Det innebär tillgång till utbildad personal, trivsamma och fungerande lokaler och lekmaterial som fungerar även för unga med funktionsnedsättningar. Det innebär också att både de unga och deras föräldrar kan påverka innehåll och utformning av korttidstillsynen.

Vi är medvetna om att en del unga med funktionsnedsättningar behöver omfattande assistans för att kunna klara sin vardag. Samtidigt är det önskvärt att den personal som arbetar med unga med funktionsnedsättningar har någon form av utbildning, även om det kan finnas personal utan utbildning som gör mycket värdefulla insatser. Det ska åtminstone finnas tillgång till någon som har den kompetens som krävs för att kunna leda verksamheten.

En ersättning som motsvarar hemtjänstersättningen förefaller vara för låg, med hänsyn taget till de behov unga har av både en trygg och stimulerande fritid. Om förändringen innebär en besparing på de ungas bekostnad och en utökad arbetsbörda för både förvaltning och utförare i form av dokumentation, utan att det egentligen innebär att de unga får en bättre vardag, ser vi inte att det finns någon större mening med en utökad valfrihet för den här gruppen.

Bromma stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Cecilia Obermüller m.fl. (MP) och Anders Löwdin m fl. (S) enligt följande.

När allt fler servicefunktioner konkurrensutsätts, privatiseras och läggs ut på entreprenad är ett grundligt uppföljningsarbete och kontrollsystem av mycket stor vikt. Kvaliteten i verksamheterna måste garanteras både för brukare och anställda.

Egenregianbud ska alltid uppmuntras och konkretiseras när verksamhet som drivs i kommunal regi ska konkurrensutsättas, både för att få bästa möjliga kvalitet till lägsta kostnad, men också för att invånarna i stadsdelen ska ha valfriheten att kunna välja bland en mångfald av utförare. Konsekvensutredningar måste genomföras innan privatisering sker och noggranna utvärderingar måste ge vägledning inför fortsatta beslut.

Särskilt uttalande gjordes av Lillemor Samuelsson (V) enligt följande.

Vi anser det självklart att det ska finnas ett rimligt ersättningssystem även när det gäller korttidstillsyn, men det innebär inte att vi måste införa fri etableringsrätt och konkurrensutsättning av all kommunal utförarverksamhet. Kommunen själv kan starta nya korttidsverksamheter så att det blir ett bra utbud att välja på och man bör kunna

välja i hela staden, även om det i praktiken ofta är att man väljer korttidstillsyn i närheten av hemmet. Istället för LOV kan staden vid behov upphandla ramavtal för kompletterande icke-vinstdrivande aktörer.

Vänsterpartiet har en modell som befriar välfärden från kommersiella intressen och verksamheterna kan fördelas dit de bäst behövs, samtidigt som alternativa utförare får goda möjligheter att verka. Pedagogisk verksamhet, socialtjänst, stöd och service till personer med funktionsnedsättningar, äldreomsorg, kultur samt infrastruktur som vatten, energi och bostäder ska aldrig konkurrensutsättas.

Vänsterpartiet vill att det ska finnas kommunala förskolor, skolor, äldreboenden, gruppbostäder, dagverksamheter etc. att välja på i alla stadsdelar. Det blir ökad frihet att välja kommunala utförare jämfört med idag. Stockholmarna oavsett stadsdel ska kunna välja vilken som helst av dessa verksamheter och dessutom alla privata utförare med kommunal finansiering som har en bolagsform utan vinstsyfte och som staden har beslutat ska kunna etableras i området. Det ska också gå att välja ideella utförare och brukarkooperativ som driver verksamhet för syften som staden finansierar.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Rosa Lundmark (V), ledamoten Magnus Dannqvist m.fl. (S) enligt följande.

1. Nämnden beslutar att i huvudsak avstyrka remissen
2. Därutöver vill vi framföra följande

Alla skolungdomar som beviljas korttidstillsyn ska kunna få meningsfulla fritidsaktiviteter och mötas av personal med social kompetens och god kunskap om funktionsnedsättningar. Det viktigaste är att det finns kvalitativt bra korttidstillsyn i närheten av skolungdomarnas hem i alla stadsdelar, eftersom de flesta sannolikt väljer verksamhet utan längre restider. Samtidigt ska det vara möjligt att välja korttidstillsyn i hela staden för de som så vill. Informationen som ges av biståndshandläggarna måste vara tydlig på denna punkt.

Den föreslagna så kallade valfrihetsmodellen har dock sådana brister att vi i stort avstyrker förslaget. Modellen som bygger på upphandling enligt LOV ger företagen fri etableringsrätt när vissa krav är uppfyllda. För att välfärden ska finnas där den bäst behövs och inte där den ger mest vinst måste staden besluta var skattefinansierad verksamhet ska bedrivas, inte de privata företagen. Icke-offentlig kompletterande verksamhet och alternativa utförare som vill utveckla bra korttidsverksamhet utan vinstsyfte kan staden ramavtalsupphandla enligt LOU.

Verksamhet som drivs i stadens regi ska fortsätta att drivas i egen regi. När avtal för upphandlad verksamhet går ut ska driften återgå i stadens regi. Offentligt driven verksamhet har fördelen att alltid ha kollektivavtal för personalen, vilket ger en stor trygghet för de anställda och i förlängningen även för brukare. Fel och brister i stadens

egen verksamhet går snabbare och lättare att åtgärda än i privat drift, vilket också gynnar brukarna.

Valfriheten har officiellt marknadsförts som reformen som ger brukarna mycket mer att säga till. I praktiken har valfriheten många gånger inte betytt mer än att få köa till en önskad verksamhet. Valfriheten ger inte heller rätt att välja kommunal utförare. Parollerna om valfrihet har kamouflerat syftet att så fort som möjligt skapa en marknad för vinstdrivande företag. Följderna av bristerna i regelverk och uppföljning har brukarna fått ta. Avskräckande exempel är vårdskandalerna i verksamheter drivna av Carema och Attendo.

Långsiktigt riskerar vi att få A- och B-lag av brukare om konkurrensutsättningen fortsätter. Högutbildade har alltid lättare att ta till sig information och hitta de bästa utförarna. Kundval och rutavdrag för tilläggstjänster som läxläsning ger ekonomiska incitament för höginkomsttagare att välja privata utförare, då kommunen inte får sälja dessa tjänster. Det saknas också forskningsstöd för att konkurrensutsättning av välfärden leder till bättre kvalitet.

De förslag i remissen som handlar om enhetligt ersättningssystem verkar dock vara välmotiverade. Självfallet ska staden inte betala överpriser för korttidstillsyn. Med en välfärd utan vinstsyfte skulle vi slippa privata utförare som gör stora vinster på mänskliga behov.

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Gunnar Sandell m.fl. (S) enligt följande.

Stadsdelsnämnden ser inget behov av valfrihet så förvaltningens förslag avslås.

Reservation anfördes av Laura Roselli (V) enligt följande.

Nämnden avvisar förslaget om att socialnämnden ska få i uppdrag att upphandla korttidstillsyn enligt lagen om valfrihet (LOV).

Alla som behöver korttidstillsyn ska ha rätt till en god omsorg. I en god omsorg finns inget utrymme för privata vinstintressen. Våra skattepengar ska gå till välfärd, inte till privata vinster.

Alla medel som investeras i välfärden ska komma brukarna tillgodo. Därför ska välfärden inte finansiera vinster i privata företag.

Självklart ska vi som medborgare ha möjlighet att välja i välfärden. Vi ser gärna många olika utförare och alternativ. Men vi vill inte ha den ”valfrihet” som innebär frihet för företag att plocka ut miljonvinster ur vår välfärdssektor.

Särskilt uttalande gjordes av Mariana Moreira Duarte m.fl. (MP) enligt följande.

Det är bra att man formaliserar ersättningssystemet, den skillnaden som har funnits hitintills mellan SDF och privata kontra kommunal verksamhet har inte varit hållbar. Det vi ser som en risk är merkostnaden som det nya systemet skulle innebära för vissa SDF, hur tänker man kompensera för detta? Budgeten kring omsorgen för funktionsnedsatta är överlag i staden redan påfrestad i detta läge. Trots detta anser vi att en diskussion och revidering av ett system som inte fungerar till fullo är positivt.

Det man kan också utläsa är en minskning av beviljad tillsyn efter att ansvaret över verksamheten gått över till stadsdelsnämnderna, det hade varit intressant att veta om detta stämmer angående Farsta SDF.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Eva Fagerhem m.fl. (S) och Carita Stenbacka Tenezakis (V) enligt följande.

Det är bra att kostnaden för korttidstillsynen regleras så den blir enhetlig och att tydliga riktlinjer ges för vad insatsen ska innehålla.

Vi instämmer dock i förvaltningens bedömning att det finns en risk att inte alla utförare som nu används väljer att gå med i valfrihetssystemet. Konsekvensen av detta kan bli att den unge kan behöva byta utförare om inte rimliga villkor förhandlas fram med utföraren. Likaså känner vi oro över att socialtjänsten kan få ökade kostnader för resor om föräldrarna väljer en utförare som ligger långt från den unges skola.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Leif Larsson (V) enligt följande.

När det gäller remissen om utökad valfrihet inom omsorgen om personer med funktionsnedsättningar enligt LSS - korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år är vi för att människor ska kunna välja, samt att vi självklart ska ha ett rimligt ersättningssystem. Alliansens alla valfrihetssystem bygger på konkurrensutsättning av all kommunal utförarverksamhet och det är vi emot, liksom vi är emot LOV som ju innebär fri etableringsrätt. Kommunen själv kan starta nya korttidsverksamheter så att det blir ett bra utbud att välja på och man bör kunna välja i hela staden, även om man i praktiken ofta väljer korttidstillsyn i närheten av hemmet. Istället för LOV kan staden vid behov upphandla ramavtal för kompletterande icke-vinstdrivande aktörer.

Verkligt inflytande för brukare

Vi vill i nära samverkan med funktionshindersorganisationer skapa förutsättningar för att alla ska kunna välja boende, daglig verksamhet, sysselsättning och annat stöd som man behöver i så stor utsträckning som möjligt.

Det kräver att boenden och verksamheter byggs ut och tydliga mål anges för att öka inflytandet över hur insatserna ska utföras. Brukarnas möjlighet att komma till tals i brukarundersökningar ska förbättras. Brukarna ska så långt som möjligt få insatser där de har sin sociala förankring, likväl som att kunna välja verksamhet eller bostad i en annan stadsdel.

Kvaliteten och behoven ska alltid komma i första rummet. För att nå dit måste välfärden avkommersialiseras. Både den offentligt drivna och den privat drivna välfärden måste fokusera på behov, kvalitet och likvärdighet. Vänsterpartiet har en modell som befriar välfärden från kommersiella intressen och verksamheterna kan fördelas dit de bäst behövs, samtidigt som alternativa utförare får goda möjligheter att verka. Vinstsyftande företag som vill utveckla välfärden utan vinstsyfte kan övergå till en särskild bolagsform som finns idag men sällan används. Då löser vi problemet att riskkapitalbolag via uppköp och försäljning av företag gör vinstuttag från skattemedel. Självklart ska meddelarfrihet och kollektivavtal säkras i all välfärd som finansieras med skatter.

Välfärden ska finnas där den bäst behövs och inte där den ger mest vinst. Den bästa välfärden ska finnas där behoven är störst. Kommunen ska därför besluta när och var icke-offentliga aktörer ska etableras. När alternativ pedagogik, behandling eller motsvarande behövs kan icke-offentliga aktörer få tillstånd att driva verksamheten. Däremot ska de inte själva bestämma var de ska driva skattefinansierad verksamhet.

Vänsterpartiet vill att det ska finnas gruppboendestäder, dagverksamheter etc. att välja på i alla stadsdelar. Det blir ökad frihet att välja kommunala utförare jämfört med idag. Stockholmarna oavsett stadsdel ska kunna välja vilken som helst av dessa verksamheter och dessutom alla privata utförare med kommunal finansiering som har en bolagsform utan vinstsyfte och som staden har beslutat ska kunna etableras i området. Det ska också gå att välja ideella utförare och brukarkooperativ som driver verksamhet för syften som staden finansierar.

Vi vill att nämnderna ska få tillbaka rätten att besluta om upphandling av verksamhet och rekommenderas driva i egen regi när avtalen löper ut. Egenregianbud ska alltid lämnas om det beslutas om upphandling. Anställda ska få tjänstledigt om verksamhet upphandlas. Socialtjänst, stöd och service till personer med funktionsnedsättningar, ska aldrig konkurrensutsättas.

Konkurrensutsättningen som pågått i sex år hotar stockholmarnas möjlighet att välja utförare med offentlig insyn och personalens möjlighet till kollektivavtal och meddelarfrihet. Det finns heller inget som styrker att konkurrensutsättning leder till innovationer. Möjligheten att genom uppföljning upptäcka missförhållanden har snart nått vägs ände. Den gigantiska byråkratin med många fler inspektörer, oannonserade inspektioner och avancerade ekonomiska och kvalitetsmässiga granskningar för att hålla jämna steg med kapitalets agerande är i princip orimlig att bygga upp. Pengarna ska istället gå direkt till verksamhet för barn, ungdomar och äldre.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Reijo Kittilä (V) och Catarina Agrell m.fl. (S) enligt följande.

Stadsdelsnämnden får detta ärende p.g.a. att den borgerliga alliansen gjort välfärden till en handelsvara. Det har skapats en allt mer omfattande byråkrati kring den privatiserade välfärden och behovet av kontroll och uppföljning ökar hela tiden.

All LSS-verksamhet ska fokusera på behov, kvalitet och likvärdighet. Verksamheterna ska i huvudsak drivas i stadens egen regi och tillhandahålla utvecklad pedagogik med individuella planer och mål för självständighet. Bemanningen i verksamheterna ska vara tillräcklig och insatser samordnas för att ge goda levnadsvillkor.

Behovet av icke-offentliga kompletterande verksamheter och alternativa utförare som vill utveckla välfärden utan vinstsyfte kan tillgodoses genom ramavtalsupphandling enligt LOU. Kommunen ska besluta var skattefinansierad verksamhet ska bedrivas, så att välfärden fördelas dit där den bäst behövs, inte dit där den ger mest vinst. LOV, som innebär fri etableringsrätt när vissa krav är uppfyllda, dvs. valfrihet för utförare, ska därför avskaffas.

Rätten till självbestämmande är utgångspunkten för att människor med funktionsnedsättningar ska kunna leva som andra. Ett system som bygger på att brukarna väljer med fötterna och där kvalitetsutvärderingen i praktiken läggs på den enskilde blir särskilt svårt att få att fungera väl när det gäller personer med nedsatt autonomi och det är dessutom ett välkänt faktum att föräldrar till barn med funktionsnedsättningar redan har att hantera 30-40 kontakter kring sina barn.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av ledamoten Hans Enroth (V) enligt följande.

Överlämna förvaltningens förslag till remissvar utan eget ställningstagande.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av ledamot Anki Erdmann (V) enligt följande.

Att delvis godkänna förvaltningens förslag

Att därutöver anförda följande

Vänsterpartiet är emot det valfrihetssystem som innebär konkurrensutsättning av all kommunal utförarverksamhet. Vi är också emot LOV. Vi tycker självklart att människor ska kunna välja men inte på de premisser som alliansen sätter upp. Naturligtvis måste vi ha ett rimligt ersättningssystem men detta innebär inte att vi

måste införa LOV som innebär helt fri etableringsrätt. Istället kan kommunen själv starta nya korttidsverksamheter så att det blir ett bra utbud att välja på och man bör kunna välja i hela staden, även om det i praktiken ofta är så att man väljer korttidsstillsyn i närheten av hemmet. Istället för LOV kan staden vid behov upphandla ramavtal för kompletterande icke-vinstdrivande aktörer.

Vi vill ha verkligt inflytande för brukare därför vill vi i nära samverkan med funktionshindersorganisationer skapa förutsättningar för att alla ska kunna välja boende, daglig verksamhet, sysselsättning och annat stöd som de behöver i så stor utsträckning som möjligt.

Vänsterpartiet har en modell som befriar välfärden från kommersiella intressen och verksamheterna kan fördelas dit de bäst behövs, samtidigt som alternativa utförare får goda möjligheter att verka. Vinstsyftande företag som vill utveckla välfärden utan vinstsyfte kan övergå till en särskild bolagsform som finns idag men sällan används.

Kommunen ska därför besluta när och var icke-offentliga aktörer ska etableras. När alternativ pedagogik, behandling eller motsvarande behövs kan icke-offentliga aktörer få tillstånd att driva verksamheten. Däremot ska de inte själva bestämma var de ska driva skattefinansierad verksamhet. LOV och berörda avsnitt i skollagen och hälso- och sjukvårdslagen ska därför avskaffas.

Vänsterpartiet vill att det ska finnas kommunala alternativ att välja på i alla stadsdelar. Då blir det ökad frihet att välja kommunala utförare jämfört med idag. Stockholmarna ska, oavsett stadsdel, kunna välja vilken som helst av dessa verksamheter och dessutom alla privata utförare med kommunal finansiering som har en bolagsform utan vinstsyfte och som staden har beslutat ska kunna etableras i området. Det ska också gå att välja ideella utförare och brukarkooperativ som driver verksamhet för syften som staden finansierar.

Verksamheter som staden har inom stöd och service till personer med funktionsnedsättningar, äldreomsorg, kultur samt infrastruktur som vatten, energi och bostäder ska aldrig konkurrensutsättas. Pengsystem i kombination med fri etableringsrätt gör att staden förlorar möjlighet att snabbt besluta om åtgärder vid missförhållanden. Trögheten i systemet gör att barn och funktionshindrade drabbas, eftersom man inte flyttar dem på samma sätt som man byter en vara i en affär. Möjligheten att styra samhällsplaneringen minimeras när staden reduceras till beställare. Marknaden tar över allt fler av samhällets funktioner. Konkurrensutsättningen som pågått i sex år hotar stockholmarnas möjlighet att välja utförare med offentlig insyn och personalens möjlighet till kollektivavtal och meddelarfrihet.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Rudy Espinoza (V) enligt följande.

Stadsdelsnämnden avslår förvaltningens förslag till beslut. Därutöver vill vi anförda följande:

Kvaliteten och behoven ska alltid komma i första rummet. För att nå dit måste välfärden avkommersialiseras. Både offentliga och privat driven LSS-verksamhet ska fokusera på behov, kvalitet och likvärdighet. Stadens LSS korttidstillsyn ska drivas i egen regi.

Behov av icke offentliga kompletterande verksamhet och alternativ utförare som vill utveckla välfärden utan vinstsyfte tillgodoses genom ramavtalsupphandling enligt LOU. Kommunen ska besluta var skattefinansierad verksamhet ska bedrivas, så att välfärden fördelas dit den bäst behövs och inte dit den ger mest vinst. LVO som innebär fri etableringsrätt när vissa krav är uppfyllda ska därför avskaffas.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Ornina Younan m.fl. (S) och Jonas Ljungstedt (V) enligt följande.

1. Nämnden beslutar att i huvudsak avstyrka remissen
2. Därutöver vill vi framföra följande

Alla skolungdomar som beviljas korttidstillsyn ska kunna få meningsfulla fritidsaktiviteter och mötas av personal med social kompetens och god kunskap om funktionsnedsättningar. Det viktigaste är att det finns kvalitativt bra korttidstillsyn i närheten av skolungdomarnas hem i alla stadsdelar, eftersom de flesta sannolikt väljer verksamhet utan längre restider. Samtidigt ska det vara möjligt att välja korttidstillsyn i hela staden för de som så vill. Informationen som ges av biståndshandläggarna måste vara tydlig på denna punkt.

Den föreslagna så kallade valfrihetsmodellen har dock sådana brister att vi i stort avstyrker förslaget. Modellen som bygger på upphandling enligt LOV ger företagen fri etableringsrätt när vissa krav är uppfyllda. För att välfärden ska finnas där den bäst behövs och inte där den ger mest vinst måste staden besluta var skattefinansierad verksamhet ska bedrivas, inte de privata företagen. Icke-offentlig kompletterande verksamhet och alternativa utförare som vill utveckla bra korttidsverksamhet utan vinstsyfte kan staden ramavtalsupphandla enligt LOU.

Verksamhet som drivs i stadens regi ska fortsätta att drivas i egen regi. När avtal för upphandlad verksamhet går ut ska driften återgå i stadens regi. Offentligt driven verksamhet har fördelen att alltid ha kollektivavtal för personalen, vilket ger en stor trygghet för de anställda och i förlängningen även för brukare. Fel och brister i stadens egen verksamhet går snabbare och lättare att åtgärda än i privat drift, vilket också gynnar brukarna.

Valfriheten har officiellt marknadsförts som reformen som ger brukarna mycket mer att säga till. I praktiken har valfriheten många gånger inte betytt mer än att få köa till en önskad verksamhet. Valfriheten ger inte heller rätt att välja kommunal utförare.

Parollerna om valfrihet har kamouflerat syftet att så fort som möjligt skapa en marknad för vinstdrivande företag. Följderna av bristerna i regelverk och uppföljning har brukarna fått ta. Avskräckande exempel är vårdskandalerna i verksamheter drivna av Carema och Attendo.

Långsiktigt riskerar vi att få A- och B-lag av brukare om konkurrensutsättningen fortsätter. Högutbildade har alltid lättare att ta till sig information och hitta de bästa utförarna. Kundval och rutavdrag för tilläggstjänster som läxläsning ger ekonomiska incitament för höginkomsttagare att välja privata utförare, då kommunen inte får sälja dessa tjänster. Det saknas också forskningsstöd för att konkurrensutsättning av välfärden leder till bättre kvalitet.

De förslag i remissen som handlar om enhetligt ersättningssystem verkar dock vara välmotiverade. Självfallet ska staden inte betala överpriser för korttidstillsyn. Med en välfärd utan vinstsyfte skulle vi slippa privata utförare som gör stora vinster på mänskliga behov.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Ann-Katrin Åslund m.fl. (FP) och Ole-Jörgen Persson m.fl. (M) enligt följande.

Det är bra att valfrihetssystemet nu planeras att utvidgas till att gälla även korttidstillsyn för skolgång över 12 år med funktionsnedsättning enligt LSS. Det ger en viktig möjlighet för ungdomarna och deras föräldrar att välja en verksamhet som passar just deras behov.

I det föreslagna valfrihetssystemet förtydligas också såväl krav på korttidstillsynsverksamhetens öppettider som andra kvalitetskrav.

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Gunnar Ågren (V) enligt följande.

Att stadsdelsnämnden som yttrande över remissen anför följande:

Det förslag som kommunstyrelsen lägger innebär inte någon ökad valfrihet för dem som verksamheten berör. Tvärtom innebär förslaget att verksamheten måste schabloniseras och byråkratiseras. Möjligheterna till en individuell och flexibel anpassning till den enskildes behov beskärs. Den ökade valfriheten gäller endast vårdbolag som också får ökade vinstmöjligheter.

Förslaget bör därför avvisas.

Östermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av ledamoten Berit Bornecrantz Dias (V) enligt följande.

Stadsdelsnämnden föreslås besluta

att avslå förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och anförda följande:

För det första är Vänsterpartiet emot LOV (Lagen om Valfrihet) som bortser ifrån kollektivavtal, offentlig insyn, meddelarskydd m.m. och tillåter att vinstdrivande privata företag åderlåter välfärden, direkt och indirekt, på sina resurser och därmed åsidosätter brukare.

För det andra är Vänsterpartiet av samma skäl emot att LSS-verksamheter upphandlas.